

Een zeer zeldzame vetplant

„Heb den moed om een blij mensch te zijn”

't Is niet genoeg om goed te zijn,
Alleen maar goed te zijn;
Verblijd zijn is nóg meer;
Nog meer ook tot Gods eer.

Wat gaat ge met bedrukt gezicht
En tobt, en tobt
Te morgen tot aan 't schemerlicht?
Ge ontnemt uw leven allen glans;
Geen bloemen windt ge u tot een krans,
Maar legt op uwer dagen plicht
Een drukkend, overzwaar gewicht.
Opoffrend zijt ge, zorgend, goed;
Ge torscht uw taak met leeuwenmoed,
Doch — tot verblijd zijn mist ge kracht.
Ge mist die glorie, mild en zacht,
Die de armste maakt tot Koningskind,
Wijl hij in God zijn vreugden vindt.
Laat stralend toch uw oogen zijn!
Plooi om uw mond een glimlach fijn,
Als weërschijn van een blij gemoed,
Dat u het leven lieven doet.
Dan rijgt ge feest'lijk plicht aan plicht,
Als paalen in der dagen snoer;
Dan doet ge uw arbeid vroolijk, stoer,
En tintlend in het blijde licht, —
Dat afstraalt van uw zacht gezicht,
Dat vriend'lijk lacht uw oogen uit
En eechoot in uw stemgeluid, —
Maakt ge uw nabijheid tot een vreugd,
Tot iets héél liefs, dat stil verheugt!

E. V.-v. O.

FOCH

DE NAAM IS ALS EEN SABELSLAG, KORT en hevig. En zoo was ook de man, die aan het hoofd der geallieerde legers in 1918 de Duitschers tot wijken dwong. . . . Met korte en hevige stooten dreef hij zijn vijand terug en hij hield niet op, tot hij hem ademloos had gemaakt.

En thans is de held van Frankrijk dood en begraven, begraven met de pracht en praal, waarop een nationale held aanspraak mag maken, en wéér is er een van de groote figuren van den grooten oorlog heengegaan. Hoe stil en eenzaam moet het worden voor den ouden Clemenceau, die achter zijn grimmige verbeterheid, die hem den naam van „tigger” bezorgde, toch zulk een teederheid en weemoed verbergt. Met Foch heeft hij samengewerkt, grimmig maar toch goedmoedig, en hij mag met gerechvaardigden trots zeggen, dat hij de man is geweest, die den grooten veldheer ontdekt heeft lang voor het oorlog zou zijn. Want toen er eenmaal een nieuwe directeur noodig was voor de hogere krijgsschool, die deerlijk aan het verlopen was vanwege het feit, dat de radicale politici meer letten op politieke gezindheid dan op kennis van het vak, was het de geduchte tigger, die den toen nog betrekkelijk jongen Foch benoemde, ondanks het feit, dat deze roomsch was, omdat hij van hem wist, dat hij een zeer knap strateeg was, die goede officieren kweeken kon. En al zeide Foch zelf, dat zijn broer Jezuïetenpater was en of „monsieur le president” dat wel wist, op zijn bekende grommige manier beet de beroemde staatsman hem toe, dat hem dit niets kon schelen, maar dat het erom ging, knappe officieren te vormen en dat hij wist, dat Foch dit kon. Waarmede het onderhoud geëindigd was. Want Clemenceau was niet lang van stof en met Foch was het al net eender.

En toch zou Foch nooit de man geworden zijn, die hij gebleken is, als er geen groote oorlog ware geweest. Zelf was hij een eenvoudig man. Levendig van geest, wist hij zich, iets verwonderlijks voor iemand, uit de Pyreneën geboortig, altijd ten volle te beheerschen. Daarbij was hij een man van zeldzame energie. Wie zijn portret nauwlettend bekijkt, ziet het: de kin verdraagt wilskracht. Maar zijn heldere, blauwe oogen, die zoo streng konden kijken, konden ook heel goedig staan. Foch was een waarlijk groot man, en zulke mannen hebben ook voor het gewone leven dikwijls prachtige eigenschappen.

Maar het grootst was in hem het geloof in zijn zaak. Als hij iets aanpakte, dan wist hij, dat het slagen moest, want anders pakte hij het niet aan. Dat dit een eigenschap is van groote betekenis voor een bevelhebber, behoeven we wel niet te zeggen. Onder de geweldigste offensieven der Duitschers, die zoo ontzettend konden beuken op het aambeeld van het geallieerde front, behield hij zijn kalmte, en nooit zag men hem ontmoedigd, al die vier jaar achtereen. Maar dat kwam niet, doordat hij de werkelijkheid niet zag als een Don Quichotte, want als hij iets zag, was het de werkelijkheid, maar door zijn zelfverzekerdheid en zijn volharding. Na zoo'n zwaar Duitsch offensief, als de mannen amechtig waren en de loopgraven doorweekt van het bloed, kon hij tot zijn generaals zeggen, die weer wat opgelucht gingen kijken: Wat we nu gehad hebben, is nog maar kinderspel geweest, het ergste komt nu pas, maar we winnen. En dan begon hij zijn offensief, bedachtzaam, met wijs beleid zijn

FOCH †

reserves sparende en aanvallende telkens op het zwakke punt van zijn vijand. En zoo heeft hij den oorlog gewonnen, maar . . . vertrouwend op God.

Ja, dat vertrouwen op God van dezen maarschalk is iets heel moois in dit gave leven geweest. Toen de geallieerden er in 1918 eindelijk toe kwamen, een opperbevelhebber aan te stellen over alle legers, dus ook over die van Engeland, Amerika en België, werd Foch als vanzelf daarvoor de aangewezen man. Haig, de Engelsche generaal, toonde zich hier in al zijn zielegrootheid, door zelf op zij te gaan en voor zijn bekwameren collega de plaats te ruimen. Maar toen zeide Foch een woord, dat ons nog weldadig aandoet: „Wacht nog even met uw vreugde, en bidt God, dat het nog niet te laat moge zijn.” En het bléék nog niet te laat . . .

Foch is een militair genie geweest. Kenners van het vak zeggen, dat hij na Napoleon de eerste groote veldheer der Franschen is geweest. Na Napoleon . . . We willen het graag gelooven; in elk geval schonk God hem een even groote taak.

Maar toch, welk een verschil overigens. Napoleon een man, van heerschzucht bezeten. Foch een eenvoudig soldaat, een dienaar van het vaderland. En tevens een man met een gevoelig hart. Men zegt, dat, toen namens het verslagen Duitschland, Erzberger te Compiègne den trein verliet en hem tegemoet ging, Foch geléden heeft om de vernedering van dezen zoon van een verslagen volk. Maar . . . hij bedwong zich en liet geen ontroering blijken, mócht geen ontroering laten blijken. Want de voorwaarden waren nog niet ondertekend en eerder was zijn taak niet vervuld. Maar toen dát geschied was, reisde hij naar Parijs en liet hij zich bij Clemenceau aandienen. Hij zeide weer maar weinig woorden: „Mijn taak is geëindigd, de uwe begint.”

Daarna kwamen de eerbewijzen des volks: de toejuichingen voor den redder des vaderlands, de zegetocht aan het hoofd der troepen door den Arc du Triomphe aan de zijde van „père Joffre”, die zijn voorganger als opperbevelhebber was geweest, de feesten en de eerbewijzen. Maar diep in zijn ziel

werd hij er niet door geraakt. Hij wist, dat hij een zwak werktuig was in de hand zijns Gods en het was aan Hem, dat hij alle eer toebrecht. We kunnen ons daarvan verzekerd houden, al was zijn geloofsrichting dan niet de onze: Foch was een man, die de kracht voor zijn leven zocht bij God. En nog kort vóór zijn heengaan kon hij zeggen, dat zijn ziel gereed was om naar God te gaan . . . Mogen we ons daarin niet verheugen, als we bedenken, dat in hetzelfde land zooveel ongelooft gevonden wordt; als we ons herinneren, hoe eenmaal een Viviani de godslasterlijke woorden sprak: „ . . . en met een verheven gebaar hebben we de lichten des hemels gedooft”? Maar Foch heeft in het licht des hemels mogen leven, en in zijn brekende oogen heeft het zich weerkaatst. Deze maarschalk van Frankrijk schaamde zich niet, een kind te worden bij het kruis. ☩

Thans is Foch dood. Na langdurige ziekte was het hart, dat zoo warm voor Frankrijk geklopt heeft, zóózeer verzwakt, dat het plotseling moest ophouden te kloppen. Weer een van de groote veldheeren van den laatsten oorlog is heengegaan; ditmaal de grootste.

Het wordt stil rondom Clemenceau, den staatsman van de overwinning, zeer stil . . . De sterken, zij vallen allen als ontluisterde bladeren van den herfstigen boom. Rondom, in de verte, is het rumoer van den altijd-durenden politieken strijd, maar zij hooren het niet meer. Hun ziel is bij het oude Frankrijk, dat zij zoo lief hebben gehad, waarvoor zij hebben geworsteld, het nieuwe werd hun zoo vreemd . . . Q. A. DE R.

Engelands koning, voor 't eerst na zijn langdurige ziekte weer buiten. — Onze foto laat ons den koning zien, vergezeld van de koningin op het terras van Huize Craigweil te Bognor, in het zuiden van Engeland. ☩